

V sredo in saboto

izbaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četert leta . . .	1 " 40 "

Po pošti:

za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četert leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; več. pismenke plačujejo po prostoru

Za vsak list mora biti kolek (štetnaji) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 38.

V Celovcu v sredo 24. maja 1865.

Tečaj I.

Nemec za Slovane.

Znano je že gotovo vsem bravcem, da je imelo veliko Poljakov iz Poznanskega hudo pravdo. Bili so obdolženi in toženi, da so se poljske vstaje udeleževali. Zavolj te pravde pa je ne davno nastal v Pruskem državnem zboru znamenit pogovor. Dva poznanska poslanca sta namreč ministra pravosodja vprašala, zakaj da po vladni naredbi pervosedniki poljske narodnosti ne morejo postati sodniki niti na Poznanskem, niti na zahodnem Pruskem. Minister je odgovoril, da tako zahteva „občna državna korist“. O tem je potem nastalo pomenkovanje, iz kterega povzamemo tehtni govor poslanca dr. Löwe-a. Govoril je takole: „Gospodje moji! Pri tacih vprašanjih se znajdejo poslanci nemške narodnosti v kaj čudnem stanju. Iz ene strani se nam nalagajo dolžnosti, naj gledamo na korist naše narodnosti in nemškega življa v velikem poznanskem vojvodstvu; iz druge (strani) pa stojimo pred obličjem majhnega števila poljskih zastopnikov, kterim ne moremo naravnost v oči pogledati, ker se jim kratijo pravice, ktere jim gredo po božji in človeški postavi. Mi ne bomo z vojsko, žandarji in s policijsko upravo velikega vojvodstva ponemčili; ako se pa po tem načinu res tu nemčari, je to po mojih mislih grozno velika krivica. Menim pa tudi, da je vlada storila, kar je koli mogla, da si ohrani poljsko stranko; pa dozdeva se mi tudi, da se ne meri povsod z enako mero. Jaz vas spominjam velike pravde, ki je bila pred državno sodnijo; spominjam vas tudi tega, da eden od naših najizverstnejših članov, kterega žalibože danes tu ne vidimo, Bonin, ni hotel takrat, ko še niso pravde nastavili, na Poznanskem obsednega stana oklicati, ker so mu po njegovem prepričanju zanj manjkali vsi razlogi, in ker brez potrebe ni hotel poznanskim prebivavcem meščanskih in drugih pravic jemati. Ali, gospoda moja! vlada je pa vendar obsedni stan oklicala, da se po nekem vladnem listu prebivavcem ubrani, udeleževati se vstaje: potem pa so nastavili pravdo zaradi velike izdaje, so zaperli na sto ljudi ter jih podvergli zatožbi. Toda po prvem zaslišanju pred posebno sodbo in pred istimi državnimi odvetniki, ki so jih bili zatožili, morali so jih večidel zopet izpustiti; ostalim pa se ni moglo nič dokazati. Sramote so nam zarudela lica, ko smo morali slišati, da se ima za veliko izdajo proti Pruski to, da je katerikoli prebivavec poljske narodnosti iz poznanskega vojvodstva za orožje prijel zoper Rusko.

Dá, gospoda moja! jaz terdim na vsa usta, da vlada sama nekako brani nemčenje v poznanski vojvodini. Mi vemo, da se samo v državi, kjer vlada popolna prava in nepogojna svoboda, zamorejo razvijati različne narodnosti; zato pa tudi zaveržem vsako birokratično tlačjenje ter mislim, da je to v prekletstvo in pogubo tlačitelju samemu, ker tlačeni ali stiskani nima miru in pokoja, pa tudi neprenehoma na to gleda, kako da bi se tlačivca znebil. Jaz hočem, gospodje! da na Poznanskem pravica kraljuje, in to ravno je tudi v korist pru-

skemu kraljestvu. Zato pa tudi zametujem vsakošno vladno nemčarenje, ker je to ne bo do zaželenega konca pipepljalo, marveč jo še sramoti brez potrebe. Zahtevam pa, naj se občine ali srenje svobodno in same oskerbljujejo, in naj se napravijo samostojne občinske učilnice, a vse to tudi v poznanski vojvodini. Kedar se bo to dogotovilo, onda bomo, stavim glavo za to, zmagali in tudi v poznanskem vojvodstvu pomirili obedve narodnosti. (Splošno plaskanje).

Deržavni zbor.

Pretečeni teden je bilo spet kaj živo v zbornici. Posvetovali so se namreč poslanci o novi kupčijski pogodbi, ki jo je vlada na podlagi svobodne kupčije osnovala. Kakor smo že prej enkrat omenili, nastala bode gotovo prej ali slej svobodna kupčija povsod, tedaj tudi pri nas, ali zdajci jo vpeljati, dozdeva se te večini prebivavcev, zlasti tistim, ki jih posebno zadeva, zdaj še veliko prezgodaj in tudi jako nevarno. Manjka namreč denarja, železnic, pripravnikov šol. Delo in voznina je draga. Pomanjkanje je semtertje že zdaj veliko, na blagostanje ni več misliti, — kaj pa bode še le potem? Tudi v drugih državah niso svobodne kupčije na vrat na nos vpeljali, da, nektere izmed njih, da so tudi svobodno vladane, varujejo še vedno domačo obertnijo in domače pridelke in izdelke. Akoravno je svobodna kupčija cilj in konec svobodnih in izobraženih ljudstev, ni vsaj začasno na nji ugledati nikakoršnega dobička, tim več pa zgube in še slabšega stanja. Vendar pa je vlada na vso moč tiščala, naj se njen predlog sprejme in odobri. Od zbornice se je s konca mislilo in govorilo, da ga bode z večino zavergla. Ali namah so se bili poslanci premislili, in najnovejše sporočilo nam pové, da je vlada zmagala in je bil njen predlog v saboto z večino glasov sprejet. Ker velja nova pogodba za 12 let, ne bodo smeli zdaj obertniki in sploh izdelovavci rok križem deržati, da ne nastane še večja nadloga in revščina! Pri posvetovanju pa so si bili že v odboru nasprotnih misli. Večina je predložila, naj se vladin predlog odobri, manjšina pa, naj se zaverže. V tem smislu se je tudi potem v zbornici govorilo, na obé plati dobro in določno. Omenjamo pa tukaj samo nekaj malega, kar so nekteri nasprotniki pogodbe rekli. Vaser je povdarjal, Avstrija naj se derži samostojne kupčijske politike. Nova pogodba bode berž ko ne ukončala železno obertnijo na notrajno-avstrijanskem. Šindler meni, da ni svobodna kupčija za nas, ker se nam tudi v družih rečeh svoboda krati. Čudno, avstrijanska ljudstva niso še za druge svobodne naprave godna, za svobodno kupčijo pa! Če nam unih ne privoščijo, naj pa še to obderžé. Herbst pa je rešetal na drobno, kakšen dobiček bode, kakšna pa zguba. Pruski se je preveč obljubilo, ona nam pa malo malo dobrega za to obeta, itd. Vendar pa ni vse to nič zdale. Zmagala je vlada, kakor je bilo že zgorej povedano. Nimamo pa še kupčijskega ministra, pa tudi ne veseljnega zbora vseh av-

strijskih ljudstev! — Naj povemo tukaj še to, da je zastran zbornice zdaj spet vse tiho; nasproti pa se žene glas, da misli vitez Frank ministerski sedež zapustiti, g. Burger pa da gre za ces. poslanca — v Florencijo. To naznanjamo, pa nismo porok, da je tudi res.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele notrajno-avstrijske.

□ **V Celoveu.** — Minuli teden ste bile tukaj dve sodnijski obravnavi. Perva je bila z magistratnim uradnikom g. Jož. Majerjem in njegovimi pomagavci, K. Hareisom, nja ženo in Jož. Vute-om. Bili so obdolženi, da so za več sto gld. službinih pisem mestni gosposki ukradli in branjevcem razprodali. Obravnava je dokazala, da so tatvine krivi. Bili so tedaj obsojeni: M., ki je bil vsega največ kriv, na dve leti, H. na štiri mesece, nja žena na štiri tedne v težko ječo, V. pa na 14 dni v zapor. Druga je bila z g. Krasnikom, sovrednikom „Alpenblätter“ in g. Cistlerjem, vrednikom „Celovčanke“. Tožil ju je g. Šleihert, vrednik „Draupošte“ zavolj razžalitve poštenja po nekem naznanilu, ki ga je g. Kr. v „Celovčanki“ zoper Šl. natisniti dal. Ker sta si bila oba gospoda poprej dobra in prijazna, imamo do take tožbe in obravnave tolikanj več zamerzo, ker se pri enacih tožbah tudi omikani večidel obnašajo, kakor — stare babe, ki vse na dan izlečejo, tudi take reči, po katerih se še le pravo žaljenje in potem sovraštvo začenja. Dosti je tedaj, da samo sodbo naznanimo. Toženca sta bila za nedolžna spoznana, tožnik pa obsojen, da plača vse stroške. Obernil pa se je koj na višo sodnijo. — Somanji dan v pondeljek ni bil dober. Malo robe, še manj pa kupca. Vse kaže in toži, da ni denarja med ljudstvom. — One dni je dodelal v tukajšnji kapucinski cerkvi orgle dobro znani ljubljanski orglar g. Malihovski. Ker nam bo v teh rečeh izveden prijatelj več o tem delu prihodnjič enkrat pisal, rečemo danes samo to, da je novo delo vse hvale vredno in se je g. M. spet pravega mojstra skazal, kar naj mu bo v vsestransko priporočbo. — Vreme je zdaj lepo in tudi dež je še precej pomočil; ali kaže se pa tudi, da je žito v rasti zelo zastalo in da tudi zelo rumeni.

Iz Borovljan. K. (Rauberkomando). Stara klepetulja „Laibacherica“ si je vendar spet hudo perste spekla. Segala je po dobrem imenu in slovesu Korošcev in Furlancev, pa se je osmodila. Sama je bila prisiljena preklicati tisto gerdo laž, da so šli vojščaki iz Ljubljane v Teržič na „rauberkomando“, češ, ker se ondi potepuhi in tatje iz bližnje Koroške in Furlanije klatijo in ljudem strah in grozo delajo. Borovski okraj je najbliži pri Teržiču in se vleče skorej 5 milj tik kranjske meje; torej je morala ta gerda, vesoljnemu svetu naznanjena novica najbolj boleti in ostrašiti nas prebivavce Borovškega okraja, ki smo Kranjcem najbliži sosedje. Poznamo Seljane, Podgorjance, Plajberžane in Rutarje, — poznamo jih vse in vemo, da se jim posebno naše dni prav terda in huda godi; pa verno tudi, da so pošteni in delavni ljudje, ki si svoj terd kruhek s svojimi kervavimi žulji, ne pa s tatvino in krivico, služijo. Pa to strašno napako in gerdobijo nosijo na sebi, da so Slovenci in zraven še prav dobri in vneti Slovenci. Ravno to je pa morebiti tudi tista reč, ktera je znanega Slovenožertnika pa častnega mestjana v Idriji tako razkačila in oslepila, da je poslal „rauberkomando“ v Teržič nad sosednje Slovence na Koroškem. Tako strast človeka omoti in oslepi! Mi Slovenci Borovškega okraja zoper tako gerdo in

ostudno natolcevanje in čerjenje slovesno protestiramo in na podlagi uradnih pisem naznanjamo, da med potepuhi, ki gredó čez Ljubelj po „šubu“, jih gre $\frac{8}{10}$ proti jugu in le $\frac{2}{10}$ jih pride iz južnih dežel čez Ljubelj na Koroško. To morajo c. k. oblastnije tudi na Kranjskem vedeti in ni lepo in prav, da uradni list tako abotno in tje v en dan piše in sosednjo deželo černi.

✗ **Iz Ljubljane.** 15. maja. X. Dragi „Slovenec“! Vem, da težko pričakuješ iz naše bele Ljubljane sporočila o toliko važnem in tako željno pričakovanem pervem Matičnem zboru. Zato se podvizujem, da ti navdan od radosti tega za Ljubljano in Slovenijo historično pomenljivega čina ali dogodka nekoliko verstic napišem. Ako se v tem popisu na tanko v stvar ne spuščam, vedi, da mi radost in veselje tega danes še ne dopuščata. V teh bornih in neugodnih časih nam vsaka kapljica narodnega veselja, kar ga vžijemo, več velja, nego celi toki veselice v ugodnejših dobah. Zato mi ne šteje v pregreho, ako z besedo tu ali tam previsoko sežem, ako to ali ono prezrem in pozabim, ako ti le bolj zunajnosti popišem, nego obravnavo zбора. To hočem pozneje enkrat na drobno in obširneje popisati.

Že v predvečer zbornega dneva so „matičarji“ iz različnih strani v Ljubljano prihajali. Najbolj so štajarski bratje pozornost na se vlekli. Saj veš, da smo v Ljubljani radovedni bili videti in slišati njih. Vzrok te radovednosti mora tebi, dragi „Slovenec“, dobro znan biti; ni mi ga treba posebej omenjati. Da se je že ta večer živo pomenkovalo o prihodnjem dnevu, to si že sam zdaj lahko misliš. Povem ti samo, da se je že takrat prav po parlamentarično izid zбора — kar se namreč pravil tiče — toliko kakor zagotovil.

Ko pa je v jutru 11. maja solnce svoje žarke nad Ljubljano razlilo, vervelo je že po njenih ulicah vedno več gostov. Privažalo se je čim dalje tim več družbenikov Matičnih iz bližnje okolice. V „zvezdi“, v čitavnici in po kavanah so se slovenski narodnjaki zbirali in pozdravljali. Ne morem ti popisati, kako radostno čutje človeku serce spreleta, kadar vidi, kako se prej po licu neznani rodoljubi osebno spoznavajo, kako se berž tako po domače in prijazno pogovarjajo podobni bratom, ki se niso že delj časa videli. Zares, izobraživna moč narodnosti, njena blaga sila, človečanski nje poklic se v ničem drugem bolj ne razodeva, nego v priprosti, odkritoserčni, bratinski ljubezni. Poglejmo v preteklost! Kako so deželne meje nas Slovence po duhu in čutju prej ločile! Bili smo si tuji, ako smo prav bili ene kervi, sinovi iste matere Slovenije. Kako serčno pa se dan današnji odkrivajo serca sercem, kako prijateljsko desnica desnico prijema! Kdor se narodnosti ustavlja, ta se gotovo človečanski omiki, ta se božji zapovedi ljubezni ustavlja.

Ob osmih zjutraj se je po programi pela sv. maša v stolni cerkvi, ktero je pontifical prečastiti g. prošt Kos. Bogoslovcev in čitavničarjev združeno petje, kakoršno v edini Ljubljani slišiš, je po veličanski cerkvi donelo ter serca k Bogu poviševalo. Kar se umetnosti tiče, se to petje mora izverstno imenovati; izurjenost in oglajenost pevčevskih gerl je čudovita. Ali eno nam je kalilo pobožnost, namreč tisti deset — do dvajsetkrat ponovljeni „Kyrie“. Ta se meni nikakor ne vidi po duhu slovenskega petja, kakoršno se nam je za ta dan vsaj obetalo. Naš kmet bi pevce pomiloval, češ, da ne vedo več besed; mi pa, ki slovensko petje radi in že

delj časa premišljujemo, vemo za gotovo, da Slovenec pri petju tudi hoče primerne pesmi slišati, ne zgolih glasov. Slovenci v cerkvi pojé tudi radi z Bogom govori, kar je ravno namen in bistvenost molitve, h kateri cerkveno petje pripada. Ako je omenjeno petje drugim narodom po godu, nam ni treba tega posnemati, ker je zoper našo naravnost, zoper naš narodni čutillej.

Po maši se je velika množica matičarjev in gledavcev proti mestni hiši jela pomikati. Množica se za nekoliko časa pred hišo ustavi, kakor da bi si hotela odahiniti in za sejo pripraviti se, in kratko časa potem, hajd! v mestno zbornico, ktero je ljubljanski župan, ljubljeni g. dr. H. E. Costa, blagovoljno Matici ta dan za zbor prepustil.

Ni dolgo terpel, da so bili vsi sedeži, ki se po sredi sobane na okrog vlečejo, posedeni in je bil ves prostor za stolovi napolnjen. Na enkrat glasno govorenje utihne, ko pervosednikov namestnik, g. dr. L. Vončina stopi na pervosedniški vzvišeni oder ter z zvoncem znamenje zborovega začetka dá. Med tem se vsedejo na sredi sobane, kjer je bila od sedežev ograjena, udje odborovega odseka, gg. dr. J. Bleiweis, dr. H. E. Costa in dr. J. Zupanec.

Meni je pri tem pogledu prišel bečki državni zbor poslancev na misel. Temu je bil naš zbor jako podoben, se vé da mutatis mutandis t. j. z zadevnimi premenami. Kakor tam sedijo ministri pod pervosedniškim odrom, tako so naši Matici ministri bili proti zboru, posebno proti „opoziciji“ obrnjeni, ki je na desni strani sedela. Glavne osebe te „štajarske opozicije“ so bili: gg. dr. Prelog, dr. Vošnjak, dr. Srnec, Žuža Ivan, ki so iz Maribora in Celja prišli. Na levi strani pervosednikov, zadi za imenovanimi tremi odborniki, je sedela „ministerska stranka“, ktere glavar je bil g. Luka Svetec. „Centrum“ ali sredina, med ograjo in durmi, je bil na pol „ministersk“, na pol „opozicijsk“. V tej sredini je stalo nekoliko „mladih“ Slovencev, pa tudi v resnici „starih“ Slovencev, kakor n. p. visoko častiti, parlamentarično izurjeni gosp. dekan Burgar iz Šmartna pri Litiji. — O čem in kako se je govorilo, o tem pozneje enkrat; tako tudi o obedu, „besedi“ in večerji.

Iz Kočevskega 5. maja. L. L. (Kupčija. Reformatory and Refuge Union. Nektere drobtinice). Pripovedujejo: Ko je Kolumb Ameriko našel, naletel je ondi že Kočevarja. — Nočem pričkat, se je li ta govornica resnica ali ne, toliko pak vendar kaže, da ga ni kraja ni kota, ktereга Kočevar ne iztakne s svojo robo. Po štajarskih hribih in nemških vaseh, po Dunaju in Varšavi ponuja Kočevar pomoranče in limone in drugo južno sadje. Svoje dni bili so pa Kočevarji premožni, nekteri sila bogati ljudje, a sedaj peša kupčija; tako zvana „Gewerbefreiheit“ jim je po malih krajih in vaseh ves dobiček pobrala. Prevelika množica Kočevarjev, kajti vsak moški misli, da mora „auf den hondel“, visoki davki; nerodovitna ali da prav govorim, tu in sem tudi nekoliko zanemarjena zemlja; neogibljivi luksus, ki se je že v vsako najmanjšo vas pritepel: to so poglavitni vzroki žalostnega ubožanja povsod po Kočevskem. Marsikteri, ki je poprej še le o duhovem domu hodil, vernil se je že sedaj domú zdihovaje, da ni nič; drugi pa, ki so svoje dni prehodili vso Nemčijo in Poljsko, sedeli so celo zimo za pečjo ali pa kupčevali s prešiči, kožami in so bohe v Belak vozili, kjer jim je pa še letos ogerska cenejša slanina lepo zgubo naklonila. Vzlasti barantači s suknom in drugim oblačilnim blagom si ne morejo nič opomoči; bolje se godi onem, ki teržujejo z južnim blagom. Zato tudi pravijo,

da bode kupčija s časom prav nehala in da bodo sedaj gosposki Kočevarji morebiti zopet nataknili bele hlače in sukne svojih očakov iz onih preblaženih časov, ko še niso poznali zlate kupčije. — Kakošne razstave si ljudje po svetu izmišljujejo, priča pismo, ki je dospelo, ni davnej tega, iz Londona na neko šolsko predstojništvo kočevsko. Meseca maja (velikega travna) bode namreč, kakor pravi program, družba „Reformatory and Refuge Union“ v Londonu razstavo napravila vsega tega, kar se izdeluje v ubožnih šolah, delavšnicah, kaznovavnicah in pokorivnicah vsega vseta. Pa ne samo to, kar se izdeluje, bi radi imeli v tej razstavi, ampak radi bi videli tudi, kako se izdeluje, tedaj pozivajo, naj jim imenovani zavodi pošljejo kaznjence in pokorjence v razstavo! Izborna dela dobijo nalašč kovano svetinjo. Razstavo bodo slovesno odperli: tisoč otrok iz raznih ustanov bode neki pelo. Francoski pisano pismo družbinega tajnika vabi k prav obilnej udeležbi, češ, da imajo šole sedaj priložnost pokazati vsemu svetu, kaj premore vsaka. Berž ko ne dospela so taka pisma tudi na druge učilnice na Slovenskem. Če bi carila delili za pridno nemškutarenje po šolah, menimo za terdno, da marsiktera šola prejme veliko svetinjo. — Kočevska davkarija je razposlala pred nekaj tedni mnogo listov, s kterimi je tirjala zaostale davke. Med tirjanimi je bilo mnogo tacih, pri kterih se je še le v uradnji pokazalo, da so že plačali davke; ti so bili tedaj, tako rekoč, le pritirani v mesto, da so ondi pogledali, koliko je ura in da so se uradniki prepričali, da nimajo od njih nič več tirjati. Veliko je pa bilo tudi tacih, ki imajo po 8 in še več ur hoda v mesto, in med temi so bili tudi taki, ki so morali priti — poslušajte — zavoljo dveh krajcarjev! — Tako si pripovedujejo ljudje. Dva krajcarja iztirja uradnja, tri pa potrosi za papir, črnilo itd. Ni tedaj čuda, da ne pridemo na zeleno trato. Kaj si pa ljudje mislijo, ko vidijo, da uradniki sami ne vedó, pri čem da so? Preveč je uradnikov, drug je drugemu na poti! —

Kar je „Slovenec“ pisal o prodaji slovenskih knjig, je zalibog! gola resnica in pritegnem mu tudi jaz od konca do kraja. Da se ta stvar nič kaj noče predružačiti, je res žalostno. Kakor beremo, „Čitalnice“ drugi zvezek dobiva se zopet le po čitavnicah, Slovenska Vila je menda le v Ljubljani na prodaj itd. Res da je tukaj na Kočevskem sploh nemško, vendar bi se marsiktera knjižica v mestu spečala, da bi imel kdo slov. knjige v prodaji, kajti domoljubnih duš se tudi pri nas ne manjka. Tako pa vse zastaja. Kdo bi pač za vsako knjižico, ki velja kacih 20 — 30 krajcarjev, nalašč pisaril v Ljubljano!? Nekteri naših založnikov in tiskarjev tirjajo od nas res preveč domoljubja! Če je dovoljeno, le eno bi zastran te zadeve še rad vprašal: Kako je vendar to, da oni gospodje, ki Slovincem tako radi očitajo zanikarnost, knjige rajši po kotih puščajo, da splesnujejo, kakor pa da bi jih po manjši ceni prodajali in s tem ljudstvo omikali? Morebiti se tudi to godi iz golega — domoljubja?

V listih 21. in 22. je nekdo v „Slovincu“ nekaj spregovoril o kranjski zgodovinski družbi ter zahteval, naj so njena sporočila itd. slovenska. Družbin odbor dosihdob še ni nič, vsaj očitno nič, omenil o oni tirjatvi, kar je, kaj pak, dosti izgovorno znamenje, da se ne méni za tako „bedarijo“, kakor je omenjeni sestavek in da ostane vse — pri starem. Pa tudi Slovencev se še nihče in oglasil, ali se vjema z mislimi onega sestavka ali ne? To pa ne sme nikogar osupniti, kajti čitavnice, matice itd. dadé skerbi na kupe in belijo glave. Pa je tudi menda ono zahtevanje za marsikter-

rega Slovenca še prenapeto? Za božjo voljo! ali nis-
mo v tako kratkem času že veliko dosegli? Vsaj sme-
mo že po slovenski — skakati, igrati, plesati, po slo-
venski peti in govoriti! Herz, was willst du noch mehr?
Kdo bo še po slovenski zgodovinaril!?

Ptuje dežele.

Serbska. Piše se, da bodo Serbi petdesetletnico
v spomin osvobodjenja od turškega jarma kaj sijajno
obhajali. Tudi se pričakuje, da bodo ta dan o današ-
njih turških zadevah katero rekli, kajti ne zdi se
jim prav, da se je po volji turške vlade toliko tisoč
mahomedanskih Čerkesov na mejah serbske kneževine
naselilo. Ti so zanje kaj nevarni. Kaj bo pa miroljubna
serbska vlada zdaj rekla, če bi se od vojske kaj spom-
nilo, je težko ugibovati. Govoré tudi, da bode serbski,
knez pri tej priložnosti črnogorskega kneza za nasled-
nika oklical. —

Sardinska. V Florenciji, zdajnem velikem me-
stu, so Danteov spomin kaj slovesno obhajali. Tudi
kralj se je slovesnosti udeleževal. Vse je cikaló posebno
na politične zadeve. Više oblastnije so se že večidel tje
preselile. — Gari baldi neki misli zdaj vsa imenitniša
italijanska mesta obiskati; zakaj, zvedelo se bo kmalo.
— Od daljnih pogovorov s papeževo vlado ni zdaj nič
čuti. Pravijo pa, da kralj na vso moč tišči, da se kaj
dogotovi. — Lamarmora je bil neki v Rimu, Cial-
dini pa na Španskem. Eni pravijo, da je šel tje snu-
bit kraljevično za kraljeviča Humberta, drugi pa,
da se bolje sprijaznijo.

Francoska. Napoleonu se je dozdej na Algir-
skem „v novi Franciji“ prav dobro godilo. Povsed, kjer
se je prikazal, sprejet je bil z nepopisljivim veseljem;
vsaj tako naznanjajo časniki. Mohamadanski Arabci so
mu odpirali svoje shodnice — mošeje — in vedel se
je on, kakor njih drugi prerok. Arabci pa bodo kmalo
v djanju pokazali, ali je bilo to na vse strani resnično,
ne pa hinavsko. Še celo jedila so mu takšna priprav-
ljali, kakoršna so bila v navadi za časa Rimljanov Lu-
kula in Cézara. Tudi je počel glas, da si ravno zdaj
prizadeva, v južni Ameriki novo česarstvo ustanoviti in
ga — ubogajme dati Orlejanskemu kraljeviču, ki pa še
vedno francoskega čaka!

Amerika. Od zedinjenih držav govorimo radi
in večkrat. Vzrokov je več, izmed katerih gotovo ni naj-
manjši tudi ta, da je veliko naših rojakov, Slovencev,
že delj časa tam, in da se jih zmirej več od nas tje
preseljuje. Večletna strašna vojska je bila zdaj sicer
končana, ali kaj in kako bo zanaprej, zlasti kar je bil
miroljubni pervosednik Linkoln tako grozovito umor-
jen, to je mnogim čudna zastavica. Veliko novic od
tam je, ki so vesele, veliko pa tudi, ki nas s strahom
navdajajo. Da je vlada koj po vojski zaukazala 400.000
mož domú poslati in nič več novincev ne nabirati, s
čim si bode na leto 730,000,000 gld. prihranila; da ne
bo nikjer obsednega stana, nikjer vojaških sodnij in
kervavih sodeb in zatiranja svobodnih tiskarskih postav,
— to je gotovo veselo pa tudi čudno za nas, ki ame-
rikanske zadeve le preradi po naših merimo. Druga pa
je, kaj bo z mehikanskim cesarstvom, ki ga Ameri-
kanci ne spoznajo in že neki vojake nabirajo, ki naj
bi ga ukončali. Napoleon bo tu berž ko ne najprej po-
žiral grenke in treba bo iz Afrike hitro domú. — Tudi
jugovskemu pervosedniku se nič dobrega ne obeta. Na
njegovo glavo je postavljenih 100.000 tolarjev. Zvedelo
se je, da je tudi on umora kriv. Johnson pa je mož,
s katerim, kakor se kaže, ne bo dobro, češenj zobati! —

Razne novice.

* Iz Bovške doline se nam piše, da se je bilo
proti koncu meseca marca na planinah veliko plazov
vderlo, ki so mnogo strahu in škode napravili. Tako
sta šla 27. marca dva človeka v goro, drobnico kermit.
Oba je grozovit plaz pobrisal in vsmertil. Eden izmed
nju je bil že bolj priletan, oče petero otrok in kmalo
spod snega izvlečen, drugi pa je bil 19 let star in po
skerbnem iskanju še le čez 4 tedne najden. — Kar je
sneg skopnel, ni bilo še do meseca maja nič dežja.
Suša je velika, travniki so vsi rujavi, živina lačna, klaje
pa ni dobiti. Morebiti pa vendar v kratkem pohleven
dež zemljo zopet oživi. — Teržaško-belaška železnica
daje tukajšnjim prebivavcem veliko upanje. Vse pri-
čakuje, da bode šla po Soški dolini, kjer jo spet
bolj natanko merijo in dokazujejo, da se da tod lože,
bliže, stanovitneje in bolji kup narediti, kot pa čez Pon-
tabel, kjer bi jo zlasti Videmčani raje imeli. —

* V Gorici bode v kratkem na svitlo prišla sloven-
ska „zemljopisna začetnica“ zlasti za gimnazije in re-
alke, ktero je spisal in založil goriški prof. g. I. E.
Jesenko. Od tega verlega gospoda imamo še mar-
sikaj pričakovati, če mu Bog zdravje ohrani. — Pri-
poročamo ga tudi „slov. matici“, v podporo.. Še dru-
go delo, piše „Umni gosp.“ se v Gorici spisuje, in
nadja se, da bo to začetek nove dobe ne le na Gori-
škem, temuč na Slovenskem sploh. Bog daj srečo! —
Nadalje piše „U. g.“, da je na goriški gimnaziji usta-
novljena nova izredna učna služba z navadno
letno plačo 945 gld., in da je zdaj za slovenščino
razpisana. To je zares vesela novica, ki jo bodo goto-
vo vsi Slovenci z radostjo sprejeli. Naj bi se skorej
tudi drugod tako naredilo! — „U. G.“ tudi piše, da
je goriška zastavljavnica hvalevredno poskerbela, da
dobé zastavni list zraven laškega tudi slovenski na-
pis. Tako tiskane bukvice tudi hranilnica upnikom
namestu pobotnic daje. Obe napravi zaslužite občno
pohvalo in da se njun izgled posnema! — Njeg. Ve-
ličanstvo je podarilo ogerski akademiji 15.000 gld.
Da bi se tudi naših slovenskih naprav kak velikodu-
šen dobrotnik spomniti hotel! — God in praznik sv.
Janeza Nepomucenskega so letos spet kaj slovesno v
Pragi obhajali. — „Danica“ svetuje kranjskim izseljen-
cem, naj se derže kolikor mogoče, skupej in naj usta-
nové lastno naselbino, ki naj jo imenujejo „novo Slo-
venijo“. To je lepo, pa bo tudi koristilo na vse
strani! — Cesarja, Napoleon in Maks, sta bila neki
oni dan v veliki smertni nevarnosti. Nič prida se jima
ne obeta!

Duhovske zadeve.

G. Franc Bergant, mestni kaplan v Kamniku,
gre za farnega oskerbnika na Vojsko in g. Janez Za-
gorjan, novoposvečenec, za kaplana v Dragatuš.

Loterija.

Gradec: 14. 79. 15. 84. 30.

Dunajska borsa 23. maja 1865.

5% metalike	70 85
5% nacional	75 95
1860 derž. posoj.	92 75
Bankine akcije	802
Kreditne	183 10
London	109 30
Novi zlati	5 19
Srebro	107